

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztőségi szállás:
külső szénutca Sikó-ház, 36 számmal.
Kiadó hivatal:
Stein János könyvkereskedésében.

Előfizetési díj:
Évnyegyedenként 3, félre 6 pfrt, külföldre évenyenként 4 pfrt.
Megjelenik a K. Közlöny minden Kedden, Csütörtökön és Vasárnap.
Hirdetés minden egyes hirdetés után 10 pkr bérlegdíj és minden négyhasábos egy sor után
számítandó 4 pkr beküldése mellett közzétételnek.

A lap szellemi érdekeit illető közlemények a szerkesztőséghez, az anyagi ügyeket tárgyzók u. m. előzetes, hirdetések, reclamatiók sat. a kiadó hivatalhoz utasítandók bérmentesítetten.

TAGOSÍTÁS ÉS MINIMUMA.

Mindnyájan, kik az erdélyi egykori ellenzékreform-nézeteit osztottuk, a legkedvesebben voltunk meglepetve, midőn az 1854-ik június 21-ről kelt és k. nyiltparancs hatodik szakában a souverain hatalom által is a tagosítás eszméjét elfogadva s pártolva láttuk.

Évtizedek óta átlátta Erdély értelmisége annak mulhatalan szükségességét, s irodalma terén s zöld asztaloknál lelkesülten küzdött a birtokösszesítés eszméje mellett.

De még akkor állván a jobbágyviszonyok, s a birtokosrend adómentessége, az égető szükség nem kényszerítette a nemzetet ama korszerű eszme elfogadására, akkor még a jövőre ható meggyőződés érvényét engedett az apróbb napi érdekeknek; s az ösiségi viszonyok tartama, sok kényes kérdést idézett elő, mely a tagosítás alkalmazása előtt mindazon reformok átvitelét szükségelte, melyeket ez utóbbi évtized Herkules karokkal olda meg.

Most már a tagosítás eszméjének semmi sem áll útjába, sőt átviteles alkalmazását, az állam újabb szervezését, a közössé vált direct és indirect adók életkérdessé tették.

Miért tetszik nyomasztónak reánk nézve az adó? miért hogy minden zugban, szögletben annak elbirhatlanságáról panaszkodunk? holott összevetve adónkat a föld többi tartományainak adórendszerével, azt tulzottnak nem mondhatjuk.

Azért súlyos adónk, mert nem vagyunk oly birtokviszonyok közé rendezve, mint a messze elhaladott külföld, s tízedrés annyi jövedelmet sem vagyunk képesek holdföldjeinkből kifejtetni mennyit egy Belgium, Saxonia, Alsó-Ausztria, avagy csak Felső-Magyarország is már kifejtetni képes.

És mi előmenetelünket nyűgözi, mindenek fölött birtokaink szétszórtsága.

A tagosítás kérdése által szegény és gazdag egyaránt van érdekelve; ez mint amaz, ha józan gazdaságról bármily kevés fogalommal bír, csakis a tagosítás átviteléhez kötheti önfenntarthatása s anyagi előmenetele minden reményeit.

És e mulhatatlan szükségességet, fájdalom! még Erdély alsóbb néposztályai átérteni nem képesek, s biztosan feltehejük, hogy határozottabb felső intézkedések nélkül a tagosítás kérdése még a teljesülés előcsarnokától is messze áll.

Messze, főként ott, hol mint a Székelyföldön is, jobbágyviszony nem létezett, s egy óriás compassessoratus véleménye s ellenszenve fog még sokáig eme fontos életkérdés elé gördülni, s képtelenné teszi azt is, ki arra magát kepezte, az észszerűbb gazdaságra s birtokrendezésre.

De ugyan minő ellenvetést tehetni a tagosítás ellen? Ki nem arra számít, hogy szomszédja földjét időszakonként csipje, harapja, barázdánként foglalva, éveken át öleket haladjon a máséba; ki nem arra számít, hogy az apróbb birtokosok nyomorán uzsoráskodva, földjeit apró darabokként megvásárolhassa; kit nem ily nemtelen indokok vezetnek, a tagosításnak ellensége nem lehet, egy józan elvek szerint létesített, s a helyiségek körülményeihez alkalmazott tagosítás ellen kifogást nem tehet.

Azzal szokták leginkább bujtogatni eme életkérdésünkkel vált eszme ellen a földnépet, miszerint a tagosítással csak az a célja az uraknak, hogy a téreket elfoglalják, s a népet a hegytetőkre lökjék ki.

Ez eszmére a népek vére forr, s fogcsikorgatva néz szembe azon rémmel, melyet a rossz indulat festett elébe, s melylyel rémes csatát vívott, most uniónak, majd kamarillának nevezve, mely soha sem volt egyéb, mint a bujtogatás rémjé, melyet gátul vetett a rossz indulat e nemzet pályájára elibe.

Ez eszmével bujtogatnak leginkább a tagosítás ellen; s ez eszme az, mit legelőbb egy intézvénnyel semmivé kellene tenni.

És ezt hogyan lehetne átvinni?

Az én, bár több helyütt fejtegetett, nézeteim szerint Erdélyben így tagosítani nem lehet; Erdélyben legalább annyi osztályban kell tagosítani, a hány osztályt minden helység keblében a telekkönyv körüli combinatórikor felállítottak.

Ha ezen eszmém, ezen véleményem érvényét a törvényhozás elismerné, legkönnyebben tehetné oly lépést, mely a bujtogatást és ellenszenvet egyszerre megtöri, s az államra nézve úgy, mint az egyes birtokosra életkérdessé vált tagosítás érdekében oly fontos előlépést tenné, mely bizonyosan amaz eszme teljes alkalmazását s átvitelét vonná maga után.

Egy kényszerítő intézkedés szükségeltetnék, melynek erejénél fogva minden helységnek köteleességévé tétetnék, határára az első osztályu földet, mostantól három év alatt mulhatatlanul tagosítani. Vagyis a határ első osztályában, melyet köztünk

a völgyi térség képez, minden birtokosnak annyi hold földet, a mennyit most azon osztályban szerteszét bír, egy tagban adni ki, hogy benne tetszése és belátása szerint gazdálkodhassék; a 2-ik és 3-ik osztályu földrészek még most a régi forgó határrendszer alatt hagyatván, ha a birtokosok többsége ezeket is tagosítani nem ohajtáná.

A mely község birtokossága a tagosítást három év alatt át nem viszi, azt az ő költségére a közigazgatás tagosítandja.

Egy ily intézkedés mindennél érthetőbbé tenné a tagosítás jótékony sőt nélkülözhetlen szükségességü célját; ez meggyőzné a bujtogatott népet, hogy ő a világot sem fog a hegytetőkre szoríttatni, sőt a hegytetők s oldalak kényszerítőleg nem is tagosíttatnak.

Mégis remélgem emelné jobblétünket, mert legalább birtokunk egy részét önállóság, függetlenül, tetszésünk szerint kezelhetnők, bármily kis körben a váltógazdaságot egyedül fenntartó eszméjét honosíthatnók.

Sőt ezen intézkedés, még mint előkészítő, azért is üdvös volna, mert most egyszerre átmenni az istálló rendszerre annyiban bajos, a mennyiben tagosítatlan birtokainkban az éves takarmánynövények termelését nem honosíthatjuk, s a váltógazdaságnak egész birtokunkra alkalmazására szükséges trágyakészlettel, s fundus instruccussal sem bírnak meg.

Igy előhaladásunk a legcsöndesb logikai renddel menne, s bár jobb volna ennél az általános tagosítás, a mennyiben a legelés ügyén a közmegegyezés is segíthetne; de most az első osztályu földet tagosítása is nagy hatásu előlépés lenne, s kérhetjük Istenünket, hogy bár annyit engedjen végre már megérhetnünk.

A legmélyebb hálára volnánk kötelezve, ha már mezőgazdasági viszonyaink körül annyi tapintatos intézkedéseit legmagasabb kormányunk egy bár, ily részben kényszerítő tagosítási törvénnyel megkoszorozná.

DÓZSA D.

IPARSZABADSÁG.

IV.

Valamint virágzó gazdaságról szó nem lehet, bármint tagosítsanak, meg gépeket hozzanak, ha nincsenek jól kiképezett gazdák: éppen úgy hiába törölné el a törvény a czéheket, ha... vasut nincsen. A vasut szükséges; a gőzmozdony öldöklő anyaga minden czélnek.

SAPHIRA.

Koszorozott pályamű.

Irtá

HALMÁGYI SÁNDOR.

II.

Szidónia.

(Folytatás.)

— Kösönöm lovag, de aggodalmad egészen felesleges. Oh nagyon elszánt vagy élet-unt ember lenne az, a ki a mi területünkre lépni, elludná magát határozni.

— Hogyan... miért!?

— No, mert a kert s a ház, a melyhez az tartozik, egy vén emberé és boszorka leányáé, a kik avval vádoltatnak, hogy a fekete mesterséget üzik.

— Szidónia!... kiről beszélsz így! — kiálta fel az ifju megütöközve.

— Atyámról és magamról, — viszonzá a kérdező, s keserű mosollyal hagyta oda ütését: — mit csodálkozol? Mondom neked, hogy magunkról beszéltek, a kik egészen kívül élünk az emberek társaságán, s mégis szomorú kis birodalmunk határai közt könnyen nélkülözük a természet erő és világi törvények oltalmát. Azonban nem!... ne érts félre! Ezeket csak keserű gúnyból mondom és nem azért, mintha tán láthatlan alvilági szellemek állanának védelmünkre. De lásd! az ostoba előítélet, a babonás könnyenhitőség oly erős és

magas falakat vont közünkbe és az emberek közé, mint a minő a chinaiak birodalmának szélét futja meg, ha ugyan hallottál valamit e csodás építményről. Nos?... kérdé Szidónia egyszerre elmosolyodva: — ezek után felsz-e tölem, hogy megboszorkányozlak? Kérlek, Márkházi, ne tarts te is boszorkának, mint azt e város lakói teszik!

— És a mosoly, mely mint egy szétrebbenő fényrengés, egy futó pillanatra egész arcát megvilágította, oly tündéri szép és bájos vala, hogy Márkházi elbűvölten bámulta rá.

— Oh Szidónia! — kiálta fel ő leirhatlan elragadtatással: — bocsáss meg, hogy egy pillanatra csakugyan zavarba jöttem az iránt, ha vajjon nincsen-e lényedben valami természetellen? Magasztos ihlettséggel jöttem én ide és im szent csodálattal teljes rokonszenv ragad meg, ha elgondolom, hogy szemednek sugarán, s hangodnak és arcodnak és egész lényednek soha nem ismert varázsában egy martyrélek szól hozzám. Oh igen! több is vagy te mint egy egyszerű lányka, nekem legalább több; mert a mióta ismerlek, magamat is egy fokkal jelentősebbnek érzem a nagy minden-ségben, s a forró érzemény, mely lelkeket hozzád ragadja, úgy tetszik, mintha egy igazibb, szebb és magasabb életre hozott volna ki. Ki vagy te csodagyermek, a ki ily hatalmat gyakorolsz az ember felett?

E szavakat mondva, a rajongó ifju a tiszteltetjes csodálat jelével, s mintegy önkénytelen hátrább lépett és édes gyönyörözéssel elámultan függeszté szemeit Szidóniára, ki egészen elfogultan, lesütött szemekkel állott előtte, mintha szintén egy csodás érzés által igéztetett volna le.

A szegény leányka ártatlan szívecskéjében csakugyan egy szokatlan érzés indult e pillanatban lassu forrongásba; örömelegés

futotta végig finom idegzetét, édes-kinos feszültség lepte meg; s egész valóját ama kimondhatlan bájezzet járta át, mely észrevétlenül ható melegével a szerelem alvó csiráját első ébredésre szólítja. Zavara fokozódni kezdett; arczán a lázas rózsapír és fehér szín váltakozva ülték egymást, szólni akart és ajkain elhalt a hang, lépni akart és lábait legyökerezve érzé. Mindez pedig oly széppé, oly igézővé tette őt, hogy az előtte álló leveinte mámoros kábulatot kezdett érezni, a mint szemeivel e gyönyörű tünemény varázsát mind mohóbban-mohóbban lelkebe beitta.

Mindkettőjük kedélyét ugyanazon magasztos gerjedelem hozta gyöngéd hullámzásba. Miért hogy egyik se sejtje: mi megy végbe a másiknak lelkében! A legszebb titok, melyet még most egymásnak elárulni nem tudának, tán maguk előtt is csak egy édes bizonytalanság volt, a melynek tisztába hozatala a jövődöt illeti.

Azonban Szidónia hókebeléből egy mély sohaj birkózván fel, ez által megkönnyülni és némileg visszanyerni látszott azon nyugodt fesztelenséget, mely őt jellemző, s finom metszettű ajkai körül egy szelid mosollyal barátságosan nyújtá kezét a lovagnak.

— Jer, Márkházi, — mondá nyájasan; menjünk egy kicsit sétálni a kert fái alatt. Nekem, ki csak itt szivhatok szabad levegőt, ez oly jó tesz. Ha rút idő nincs, nem is mulasztom el egy reggel is, kiballagni ide, a hol pillanatokra legalább szórakozást találak a börtönélet után, mit ott bent a komor falak közt kell folytatnom. Oh én úgy szeretnék, künn a szabadban, a marosparti ligetekben, vagy éppen a regényes bérceken bolyongani, melyek völgyünket ölelik! De én már hónapok óta nem voltam ki a házból; s minket senki se látogat

meg. Nekünk nincsenek barátaink, csak ellenségeink, — tevé hozzá csüggedten.

— És lassu léptekkel indult tova a tekervényes ösvényen, mely tovább vezetett a kert mélyébe.

— Reméljünk, Szidónia! — viszonzá Márkházi részvételles hangon, mialatt őt követé: — reméljünk jobb napok eljöttében, melyek gazdag kárpótlást hozhatnak a mostani lemondásteljes órákért.

Szidónia szomorúan rázta fejét, s pár perczig melázva haladván előre, fásult nyugalmommal mondá:

— Évek óta hasztalan várok egy jobb fordulatra. Mit kecsegtessen magamat tovább is elérhetlen reményekkel! Im, itél meg magad, ha van-e lehetőség a dolgokon változtatni?... Elbeszéltek neked egyetmást atyám történetéből, mely minden rejtély fátyolát elfogja oszlatni szemeid előtt.

Márkházi feszülten várta, hogy mit fog hallani, s Szidónia egy pillanatnyi elnémulás után, mi alatt szomorú visszaemlékezésekkel látszott foglalkozni, kissé tompa hangon kezdé:

— Nincs még egy éve, hogy atyámat egy este szokatlan közlekenység lelvén meg, elbeszélte nekem mindazon kalandokat, melyekből életének története áll. Talán lesz alkalmam máskor részleteket is elbeszélni, vagy meglehet, atyámtól magától hallasz meg egyetmást, ha ugyan megtudod nyerni bizalmát. Legyen most elég: röviden mondanom, hogy az ifju nemesek közt, a kik Zápolya János udvarában apródkodtak, talán egynek se mosolygott oly fényes pálya elibe, mint atyámnak, a kit a vajda mindenek felett kedvelt és mig academiákra nem küldte, mindig a maga körében tartván, sokféle királyi kegyekkel árasztott el. És, lásd, ez lön alapja későbbi romlásának, a melyet az irigység előkészített és hosszú évek

*) Lásd a Kolozsv. Közl. 111-dik számát.

Ezek ott állhatnak följogosítva, kényszerítőleg, tilalmilag; piaci masculi, mihelyt a vaspálya létre jön.

Az idő és a tér azon tényezők, melyek az emberre elvitázhatlan befolyást gyakorolnak. A szellemnek legmére-
rebb lendülete közepett erejét veszti az isteni szikra, a gondolat, az eszme, ha a hosszúra nyúló órák és mért-
földek egy hangu képe elcsúsz, melyen végig valamely
vállalat létesülése messze utólról cselekszik kanya-
rodik. A szem olyankor fáradtan, félve fordul el tőle, a
kezdemenykezési kedv lankad, mintegy megtörve nyug-
szik a kéz, mely a munkához éppen fogni akart. A kedv-
telenségben, mely körül fogja, a szellem újból a minden-
napiaság felé fordul és tengő kielégítését a számtalan
apró gondokban és kényszerű kenyér keresetében keresi.

Ez nem csak egyes emberek életében így van. Egész
nemzetek életében a fogalmak időről meg térről szintén
érvényesítik nagy hatását. Mentől megközelíthetle-
nebbeknek mutatkoznak a célok, melyek felé a nagy
közlekedés iparkodik; mentől inkább a fűrkésző tekintet
távol térében eltévelyegni látszik, hová hazája munká-
jának árát és becsét vitetni akarná; mentől bizonytalab-
bakkor meg nehezebbeknek látszanak az utak, melyeken
az idegen országokból termények kicserélésének törté-
ni kell: annál aprókékosabb lesz a vállalkozó szellem; an-
nál gyöngébb az önbizalom; annál csekélyebb a tetterő;
annál lanyhább a világállás utáni vágy és a tulajdon hata-
lom szilárdítása s megerősítése iránti ösztön.

Minden tehát, a mi valamely nemzet közlekedési éle-
tében az idő s tér mérték rövidítését előmozdítja, az szel-
lemi emelkedését is gyarapítja; élénkíti termelő tehetse-
gét; kölesönöz az iparnak s kereskedelemnek új lendü-
letet, s ad a nemzet egész eszmekörének új, biztos fordul-
latot. — Szóval ország Európában vasut nélkül nem...
.... ország.

Erdélynek vasut nagyobb szüksége van, mint bár-
mely más országnak. Adjálsten! hogy mentől előbb meg-
legyen; s bár e kívánság ne maradjon sokáig... puszt-
ta ohajtás! Ki tudja? vajmi sokszor fekszik pókhálóné-
kyságu válság az ember ohajtása s ennek teljesülése
között. Egy gyenge lehelettel ledönthetnek sokszor, de
nem merik; az ember agyában a pókháló sokszor vaskapu-
alakot nyer, mely elől félénken hátrál. S ime! Az első
szellőtől, mely kívülről jön, a család szövet megsemmi-
sül és a bálmuló szem előtt kézzelfoghatóság áll az ohajtva
ohajtott pálya.

A gőzmozdony gyors haladásával Erdély vállalkozó
szelleme, tettkeve, nemzeti büszkesége egyenlő lépést
tartana. — Idő és tér gondolatunk világa fölött eddig gya-
korolt akadályozó hatalmuk nagy részét veszítene, mi-
után a világi közlekedés pályáit tisztá szemmel megítélő
bátor szellemnek, s a technikai tudomány bálmulatos kom-
binációinak sikerülni fogott, Erdély számára új világutat
teremtene, melyen munkaerejét és földje gazdagságát ér-
tékesítse, s melyen más jövődus fejlődés felé siető népek-
kel hamarabb mint eddigél érintkezésbe jöhessen, mely
elvégre megszüntesse az aránytalanságot, melyben véres
verejtekkel nyert földterményei minden egyéb keres-
kedelmi- vagy iparcikkben állanak; s mely jelen helyze-
tén könnyítsen.

Eddig az iparszabadság üdvös voltát apró példákkal,
kis nyárspolgári viszonyokból merítettek bizonyítottuk.
Bizonyítsuk legeslegvégre egy nagy dimensioju példá-

val. A Dunagőzhajózási-társulat, 1829 óta
gyakorolta egyedüli kiváltságát. Az
övé volt a Duna és minden abba omló folyó. Mit tett, mi-
g a hatalom egyedül kezében volt, csak míg a Duna balpart-
ján a vaspálya nem létezett? Szállítási árai magasak, bi-
vatalnokai nem udvariasak... voltak. Ki ne emlékeznék
arról, midőn 48 előtt az utazókat nem csak a második,
hanem az első helyen is úgy összehúzózták, mintha né-
ger terüket szállítottak volna? Bezzeg míg a mondott vas-
pálya nem létezett, a Bécsbe utazókat szinte egy órányira
Bécsből, az ugynevezett „Császármalmok“ náltették ki;
most bizony, mert van verseny, beviszik a Ferdinánd
hidjáig. A Maros Károlyfejérvártól kezd-
ve gőzhajóval járható lehet. Mit tett a monopoli-
záló társaság huszonnyolc év óta? Most kezd
kísérleteket tenni! most se ténne kísérleteket; ha
teszi, nem jósáztábol teszi, hanem kényszerítve.
Kényszerítia verseny!!! Mert a párisi békekötés után
a Duna szabad lett. A Dunán most Európa minden
nemzeteinek gőzösei járhatnak. S hála Istennek! Egy
francia társulat versenyezni készül az eddig egyedül ki-
váltással. Igen hála Istennek! mondjuk, mert e ver-
seny kényszeríti a dunagőzhajózási társulatot, hogy
az eddig elhanyagolt mellék-folyókat is — melyek
fájdalom a párisi békekötés után is a társulat monopoliuma
körébe tartoznak — tekintetre méltassa. — Ha tehát a Ma-
ros hajait mentől előbb gőzös hasítandja, a világért sem
azt kell hinnünk, hogy a monopolizáló társulatnak köszön-
hetjük, s azért nincs miért emeljünk kalapot előtte, hogy
harmincz év múlva a Marosról is kényszerül gondos-
kodni; hanem köszönhetjük a párisi békekötésnek és m.
kormányának, hogy a Duna szabadabb tétele által az egye-
dülálló az ország egyéb életetereiről is gondoskodni
kénytelenek.

Y.-Z.

KÜL- ÉS BELFÖLDI LEVELEZÉS.

Bukurest, 1857. aug. 17-én. A Konstantinápoly-
ból jövő hol békés, hol harczi hírek közepett, oly jól
esett városunknak tegnap egy örömmünnepe szentelhetné.
Ez örömmünnepe tegnap a III-dik Napoleon névnap-
nap volt, melynek párja a jövő, mutatja meg, ha lesz-e e váro-
sban még valaha... Már reggel korán kiállítottak az ut-
czák rendbentartására az ugynevezett darabanczok, előre
sejtve, hogy ma bizonyosan leendő a barázia — kath. tem-
lom — felé hullámozó néptömeggel teendőjük. Kilencz órakor
megkezdődött a nagyszert Te Deum. A minden ajku nép-
ség oly tömegesen tördül Isten házába, hogy ez, ha tíz
ékkora lenne, se lett volna képes befogadni azt; mert e
templom oly kisdud, hogy még magának az előkelő kör-
nek sem volt képes elegendő helyet szolgáltatni. Jelen
volt ez ünnepélyen Talleyrand on kezdve minden bizo-
s, konsul, al- és fő-kanczler, a vajda személyese, s több
előkelő bejárak oly sokan, hogy két-három utca sem
volt elegendő a drokák-bérkocsik illő rendben tarthatá-
sára. A templom előtt a darabontokon kívül egy román
gyalog zászlóalj is ügyelt a rend fenntartására. Az isteni
tisztetletet maga a püspök ő nagysága vezetése alatt az
összes ferenczrendi barátság végezte. Ezután következtek
a francia biztonsnál számos tisztelgések és üdvözlések.

Estefelé a francziás ebéd és nagyszerű fáklyás ünnepély.
Holnapután leendő Felséges Urunk születési ünnepélye,
mi a tegnapinál kisebb bizonyosan nem leendő; mit megírni
el nem mulasztandok. Most azonban nem tehetem, hogy meg-
nem emlitem, miért van a bukuresti iparosoktól és vendé-
glősként az oroszok iránt bizonyos rokonszenz mert
ez tagadhatatlan: az orosz tiszték végtelen pazarlása miatt.
Az orosz tiszt lépett legyen bé holtba, gyógyszerárba
vagy vendéglőbe, ő soha sem kérdezte minék mi az ára?
hanem oda vetett egy rubét, s ekkor kérdezte: elég?
ha mondták még kell öt piaszt, újból oda lökött egy ru-
bét, s azzal kísértelt büszke önértéssel az illető helyről.
Ezért szeretik itt az oroszokat. De nem így ám a földnépe.
A napokban péld. egy rémes hír futott végig a városon,
hogy t. i. a sáskák ellepték Buzes határát. Ezt a szegény-
ség úgy értelmezte, hogy azok bizonyosan az oroszok.
Tehát sáskák, orosz, egy értelme a föld népe előtt. Bizony
ez nem is kívánja látni őket.

Mennyire utána puhatolódtam, megírom azt is, mi az
itteni közvélemény az austriai katonaságról is. Tisztek,
mint közlegénynek lovagias magok viselete tisztetletet ger-
jesztő volt. Öltözetük, zenéjük, s a szoros fegyelem elfe-
lejtethetetlen maradand. A tiszték gyengéje: hogy miért
nem szórták úgy az aranyokat, mint a hogy az orosz tisz-
tek azelőtt kevéssel tették, az iparosoknak nem hajtott oly
szép hasznót, de legalább a földnépe nem nevezi őket sás-
káknak.

Ösmerje meg önnek olvasóközönsége a mi szeretett
konsulunkat és kanczlerünket is, mert méltók ők a tiszte-
letre és becsülésre. Konsulunk neve báró Eder, alig har-
mincz éves szelid lelkületű, népszerű egyén. Nem tesz ő
különbséget szegény és gazdag között, s ki vele egyszer
beszélt, soha sem feledheti e mévelt lelket. Főkanczler
Zeller, alkanczler Montlong. Soha sem volt kenyerem az
aljas hízegés, hanem őszintén mondom önnek, miként ha
honunkban is ily tisztviselői vannak a földnépének, ek-
kor boldognak mondhatja magát. Az első főleg hivatali
buzgóság, az utóbbit jámbor lelket jellemzik.

Míg bővebb leírását veendő, megemlítem még azt is,
hogy az itteni magyar iskolában ma kezdődött meg a köz-
vizsgálat, volt összesen 61 gyermek, 53 magyar, hét ro-
mán, egy német ajku. Ezek közül 27 ref. hitű, 26 katho-
likus, hét görög nem egyesült, egy lutheranus. 38 fiu, 23
leánygyermek.

r. l.

Marosvásárhely. (Vége.) Hogy diszes főpiacunkat
hétenként többször öntözik, az szép is, egészséges is, di-
cséretes is: de az már nem szép, hogy oly alkalommal a
közönséget is — mely se nem föld, se nem „flaszter“ —
akár szántszándékosan, akár pedig véletlenül leöntözik. Ez
pedig azért történik, mert... vizi puska val öntöznék.
E már nem hasznos; mert minden percében romlik és
kijavítása a közpénztárnak igen sokjába kerül. Szerény
nézetünk szerint jobb lenne, úgy legalább minden város-
ban láttuk, egy nagy hordót vízzel feltölteni meg és a
fenekén szűrővel látni; így a város a többszörös ja-
vitási költségtől, a járó-kelő közönség pedig a gyako-
ri... anabaptistától mentve lehetne.

Nekünk itt a piacon meg a kutyánok közepén is sárt
meg töcsákat rögtönöznek. Felfogják tudniillik a muzsikális
kutról elfolyó vizet, ha éppen valahol építenek. Ha a pok-
los utcában — hol ezek történnek — elég kut nem ál-

sonán át kedvező alkalomra várva, végre elő
is idézett. Pályatársai soha se feledék a ke-
gyencs kitüntetését és talán büszkeségét, mely
öt mindig jellemző. Im, ötven év múlva, igen,
ötven év múlva — ismétlé Szidónia keserűen
— boszút is állának gyermeki sérelmekért, a
miket feledni nem tudának.

— Olyan az emberi szív, — jegyzé meg
Márkházi meghatottan lépdelve a leánya mel-
lett, — olyan mint a fiatal törzs kerge, melyet
egy légy megszúr hitvány fulánkjaival, s mi-
kor százados tölgy lesz, akkor is hordja a kis
sebet, vagy széles forradásban vagy mérges
redvesedésben mutatva nyomát.

— Igazad van, lovag, hasonlatod éppen
talál; mert a gyermekkori apró sérelmek mér-
gesredvesedésben maradtak fenn azoknál, a
kik atyámat szerencsétlenné tették. De neki oly
irigylendő állása is volt! A mohácsi nagy ve-
szedelem után, a melyért nemzetünknek örök-
gyászt kell hordani szívében, tudni fogod, hogy
Zápolya Szegedről, a hol az erdélyi hadakkal
vesztette az időt, mikor Szulejmán pusztító
seregei kitakarodtak, ő is azzal megindult és
Szeresfejérváron eltemetve a szerencsétlen
Lajos király holttestét, magát a Verbocei-párt
által Magyarország királyává választatta és ko-
ronáztatta. Atyám is ott volt, s akkor kapta
ajándékul már ekkor koronás urától azt a kar-
dot, a mely a nagy teremben függ a falon, ha
vetted észre.

— Tisztelettel szemléltem azt az este,
de a női arczkép, mely mellette függ, s oly
szeliden néz alá angyali tekintetével, mondd:
kik ábrázol? — kérdé kíváncsian Márkházi,
visszaemlékezve azon élénk benyomásra, me-
lyet reá az este e hölgyi kép tett. — Ha kép-
zeletem nem csal, vonásaid mintha...
(Folytatjuk.)

HÁROMSZÉKI GAZDÁSZAT.

(Folytatás.)

4. Boronálás. A borona, mint az eke
is, saját könnyűsége — kis szerkezetű — négy
állat egy pár karfa foglalja össze azoknak vé-
sett lyukain dugódván át — a fogak 40 vagy
44 számmal; de mind kissé csapponos
állásuak, mi miatt a legkisebb göröngyöt is
megkeresik. Jó boronálás annyit, mint jó tég-
lázás. Ha a boronát jó vízi futva, jobb és pon-
tosabb a munkát. Szoktak némely tavaszve-
tést serdülő korában megboronálni, valamint a
töröküzűt is keleskör; de az öszvetést nem
bántják, holott néha nem ártana. Vasfogú bo-
ronája kevésnek van; de rá is fizet ám, mikor
a földrögök makkasok, mert a fafogak untalan
romolnak ki, s nem is bírnak a nyomult földdel.

5. Aratás. Mind sarlóval történik, fő-
képp az őszgabonánál. A tavasz gabonánál pe-
dig lednek, bükköny, borsó, lenese kaszáltat-
nak, néhol a haricska is, — többnyire az árpa
is. A kévéket kézzel kötözik, — hanem fő-
képp az őszgabona-kévéket fával kötözni be,
mi sokkal könnyebb is, jobban is szorit, csak
nehány év óta kezdik tanulni, s egymásközt
terjeszteti. A kalangya így rakatik: alul egy
kéve derékban kétrét törve lefejtetik, rá
öt lábu öt-öt kévés sor rakatik, teteje egy kö-
tött szétbontott kévével, mint kalappal, bé-
borítottat, — és így a kalangya 27 kévés. Né-
melyek alája nem törnek egy kévét, s ekkor
26 kévés, de ezt nagy esőzésekor meg is szok-
ták fizetni.

6. Hordás. Ha a kalangyákat eső áztat-
ta, előbb felverik, kiszáritják s úgy hordják
be. A hordó-szekér, a sepsi részen, hátulján
csigával van ellátva, mivel a leszorítás könny-

nyebb is, mert egy személy is megteheti, de
biztosabb is, gyorsabb is. A birtokosbak az
őszgabonát helyben a mezőn asztagba rakják
időnyeres kedvéért, s tölben haza hoztatják. A
háromszéki határokon a sok szép asztagok ősz-
szel a szemnek a táj gyönyörűen rajzolják.

7. Cséplés. Cséplőgépek híre sincs: A
kézi-cséplő egyének szorgalmasak, tisztán mű-
ködnek, szalmát, töreket, polyvát takarosan
raknak el. Kisebb gazdák a cséplést télen át
ugy osztják, hogy az alatt marhák a töreket
mind elköltözik; de a birtokosbakkak inkább
kell sietni. Csakugyan a nagyobb rész a csép-
lést nem soká halasztja, félven a szokásos égé-
sektől, miket néha az uralkodó szelek a borza-
lomig megsegítenek.

A szórásra a szórógép nem volna ugyan
oly költséges, de ez sincs sehol. Szórnak kéz-
ből kis lapáttal félkézt; mert két kézi nagy la-
páttal szórni nem is lehetnének, minthogy hátul-
só csurkapu nincs, s a mi tán néhol van, az is
igen kisszerű, miért nincs légjárás a csűrben.
Itt is meg van azonban ama mindenütt uralko-
dó hiánya a csűrépítésben, miszerint a két csűr-
kapun át keletnek nyugatnak szembe kell nézni,
mert innen jár a két uralkodó szél, a mi a csűr
többnyire szegletre vagy farba találva, a szór-
rást keveri, az időt vesztetgetti, szórót és
gazdát örökösön boszant.

8. Gabona-eresztőség. A háromszéki
búza rendszerint 2, roz 3, elegy 2 vékát szok-
tak adni, de ez a termés minősége szerint töb-
bet is, kevesebbet is ad. A tavaszi termékek
középmértékben kalangyánként 2 vékát adnak;
de a haricska igen család gabona, ritkán adja
meg a 2 vékát is, — miért azt csak ismeretes
jó ízért természetlik; — kedvezőbben tenyész
Erdővidéken.

9. Búza. Háromszéki ember mikor bú-
zát emlit, azon tisztabúzáért. A háromszéki

búza mit ér, az tudja, ki ismeri a másutti bú-
zával hasonlítani alkalma volt. Bármely idegen
piacra tegyék is ki, a többiek közül kimosolyg.
Nem külön nemű pedig ez, hanem a földtulaj-
don és égalj teszik a másuttiaknál különbbé: az
az idegen faj itt az itteniekhez alakul a természet-
tessel; az itteni pedig másutt ottanivá válik.
Hasztalan munkát tesz tehát az, ki háromszéki
búzájra akar verkedni; sok ilyen mentve meg-
vettem, sokat álta igazítottam.

A háromszéki búza általában sikeres u-
gyan, de mégis az annak ponkosabb és verő-
fényesebb helyein termettek kiválólag sikeres-
bek: ilyenek a dálnoki, angyalos, részint árko-
si sat.

Világhírű búzák: az egyiptomi, ukrainai,
bánati és siciliái; közélebbi körben kezd az új-
don ismeretség útján feltűnni a háromszéki —
már a bánatinak, mint legközelebbinek, győz-
tes vetélytársul lépett fel — s ha az éjszaki
vaspálya Háromszéket is megérintendő, alkal-
ma leendő ez által a többi vetélytársaival is meg-
ismerkedni — hogy egyiknél is alább marad-
jon a londoni piacon összehasonlításban, at-
től nem félek; de hogy mindeniket felülmuland-
ja, azért szabad hinem, mert ennek gyomot
nem termő sajátságos könnyű tömörségű föld-
je van, s oly szorgalmas mivelet alatt áll, mi-
lyennel a többiek hihetőleg nem dicsekedhet-
nek. Egyiptom, Bánát, Szicília nem trágyáznak,
de Háromszék igen, sőt másképp meg se is-
célne; s ebben a termék sikerének kiváltságos
előnye van. Hát Ukrániáról mit mondunk? an-
nak, mint Háromszéknek is, mérsékelt egész-
séges égalja van, de annak népe ezétől annyit
különböz, mint a mesében a tucskók a han-
gyától.

(Vége következik.)

lana, az ember fia szemet hunyhatna; de miután a város elg kútról gondoskodott, sem a tisztaság, sem a jog szempontjából nem látnak indokolta a piac közepes közepén ezen pocsolják meg sártavak készakaratos előidézését. A mi egynek nem szabad, az a másiknak is tiltva legyen.

Herczeg kormányzó ur ő magassága Kolozsvárról ideérkezésének ma estére néznek eleibe.

Ha a télen így vagy egyéb baj miatt a kolozsvári posta egy két nappal késik, ha Gerendnél e télen cs. k. tábornok Gräser ur ő mlga 14 órát ült, míg az Aranyoson keresztül jöhetett: úgy ez elemi baj, mit a közlekedés érdekében megszüntetni lehetne, ha a rendes országutba eső gerendi meg kezei és ludasi kompok helyébe álló hídakat építtetnének föl: de ha a nyár közepén. midőn se víz, se rossz ut a rendes posta-menetet nem akadályozhatja, történik, hogy a július 28-diki trieszti söt párisi újságokat Szebenben keresztül két, három, négy nappal előbb kapjuk, mint az augusztus 2-diki kolozsvári lapokat, és mint a július 29-ki pesti „Magyar Sajtó” és „Hölgyfutár”, melyek per Kolozsvár a helyett, hogy tegnap 4-én d. e. rendszerint jöhettek volna, talán még holnap aug. 6-kán se lesznek itt, azt már sehogy sem értjük. Értjük annál kevésbbé, mert a levélsomag csakugyan megérkezett, de se kolozsvári, se pesti lap. A hiba jórészt a tor dadi postán történhetett, honnan a Vásárhelynek címzett újságokat, melyeket a kolozsvári postán a levelektől külön csomagoznak, Szebennek expedíálhattak. Míg tehát oda, és onnan megint ide kerülnek, meglehet aug. 7-dike is lesz. — Milyen zajt ütött nem rég a bécsi sajtó, mert a levélhordók csak egy negyedórával előbb vagy később szedték az elővárosi szekrényekből a leveleket! Ebből következőleg méltányosnak fog találtatni, ha az olvasó közönség nevében az illető postahivatali expeditorkat e körülményekre illő tisztelettel figyelmeztetni bátrak vagyunk. — Valóban furcsa! A kolozsvári lófutatlások eredményét holnap reggel legfőlebb Párisban is olvashatják nyomtatásban. — Vásárhely Kolozsvárhoz nem egészen 15 mföld, s könnyen megeshetik, hogy holnap reggel is... ott fogunk állani e tekintetben, a hol ma állunk.

Y. Z.

Zilah, aug. 10. Ballai ref. lelkész és egyházkerületi pénztárnok Faragó József úr közelebből úgy egyháza érdekében, mint történetirodalmi szempontból méltánylandó és követésre érdemes munkát teljesített, midőn visitatio alkalmával a szilágysági egyházmegyének, hivatal-körébe tartozó északi felében eső ref. eklézsiák vagyoni állapotát, a papi- és tanítói-fizetés fundusait, továbbá a templom-épületek és szolgálati szerek mi voltát, feliratait a levéltárak- és ládákban létező okmányokkal együtt feljegyezte, s ekképp a köztök találtató emlékek, történeti ritkaságok, figyelmet érdemlő documentumok megismerésére módot nyújtott. A t. lelkész úr szíveségből megnyert és lemasolt kimutatásból, — melynek átalános utánzása a ref. status anyagi viszonyai felől, sok helyt mostoha állapotai orvoslására fontos útmutató segédeszközzel használható statisztikát, a régiség-tan, oklevélszet- és historiának pedig, nem egy pontról nevezetes adatokat szolgáltatna — az 1855-ki „Hetilap” „Szilágysági közlemény”-eiben Viski Zsigmond barátunk által is említett, nagy-dobai. 1001-ben készült gothus felirású *) harangon kívül, a diósádi egyház leveles-ládájában levő, 1349-ben és 1355-ben kelt okleveleket: „Divisio possessionis Od.” és „Divisio super possessionibus Od. et Maesala, in comitatu Zoln.” ok” említjük itt meg; melyekből láthatólag Diósád helysége eredetileg pusztán Odnak nevezetett, s későbbi ragasztékát bizonyosan Had-Odtól megkülönböztetés végett kapta.

Továbbá: Dézsházán, a kolozs-monostori conventtől 1424-ben, magyarul kelt elismerő levél van, miszerint n. Máty István bíró, és Petkes András jegyző „a magok és Dézsháza több lakosa nevében egy Dézsházát illető pergamen-írást lefordítás végett a conventnek általadtak. Meg van a pergamen is.

(Vége következik.)

KOLOZSVÁRI NAPLÓ.

— B. Jósika Sámuel ő nméltósága, Erdély egykori Cancellára, Bécsből, hol az év nagyobb részét töltöni szokta, a napokban Csáki-Gorbó nevű erdélyi jószágába érkezett, pár hónapot ott és Kolozsvárt fogván töltöni. A napokban Kolozsvárról számos barátai mentek ő nméltóságának látogatására, s egy ideig ott fognak mulatni és a magas vendégnek nem sokára leendő neve napját együtt megünnepelni. Midőn ily jelesei a háznak együtt vannak, lehetlen, hogy a haza is és annak boldogsága gondolják, és beszédeik tárgyát ne tegye. Mi mindig jót várunk ily alkalmaktól. Egyébiránt ő nméltósága minden Erdélyben létekor egyik, vagy másik közintézetről áldozatosan szokott megemlékezni.

— Nagyfalusi Fekete Mihály volt főkormányi lajstromzó mind edes atya, és jó emberei tegnapelőtt kísérek a temetőbe a 18 éves nagy reményű Fekete Jánost, ki e hó 19. feléig tartó sorvadás után élni megszűnt. A különben is sokat vesztett atyának ez tán utolsó nagy vesztesége; enyhítse fájdal-

*) Néhai id. Szilágysági Ferencz olvasása szerint: „Sculpsit Mathias, Markus, Lukács et Joannes. Ao: 1001.” r. l.

mát a közös sors megmondolása, kedvesének porait őrizzék angyalok és a mi emlékeztünk!

— A helybeli ref. egyház belvárosi leányiskolájának, mely eddigi bérbe fogadott szállásáról idei Szent-György napkor az egyház b. farkas-utcai egyik telkére, az ezelőtt ugynevezett 4-dik paplakra tétetett át, e nyár folytán czélzerű építkezések történtek. E lakhely kapuköze helyén most csinos, tágas, három ablak, világos szoba díszlik, ugyszintén a kollegiumi tanári lakok felől épület szárnyban is, egy nyári konyha s éléskamara, szobakká alakították át. E szerint hát a számos és különböző koru leány növendékektől látogatott iskola helyisége 3 szobával szaporodott. A kapu most már a minorita-utca felől nyílik, mi is az egész udvarnak arra felé lejtőségét, másként szabályozását vonta maga után. Az udvaron levő színből alkalmas gymnastikai helyet nézett ki a tanító. Kert is van e telekhez csatolva, melynek rendezése, szépítése, izlettessé s hasznossá tétele szintén tervben van véve; kicsiben legalább virág- és konyhakertszet-mintául kellene szolgálnia. A belső intézkedésekről, a tanítványokról s tanszemélyzetéről a közelebről kijövő tanterv (programm) fog felvilágosítást adni. A multak mulasztásán sajnosan bánkódva, a növevles szánandó állapotán végre valahára, annyit a mennyit lehet, lendíteni szívóromest kész ref. egyházi előjáróság, ugylátszik, csaknem ereje felett megerőltetve magát mindent megtesz ez iskolája jobb karba állítására s virágzóztatására nézve, a mit csak a közelebbi évek súlyos veszteséi után, jelenlegi szorult helyzetében tehet. Tavalay Erdélyi Indali Pétert sietett ez iskola vezetésére megnyerni: az idén pedig — legalább egy ideig állandó s kényelmes helyiségről gondoskodott. Adja az ég, hogy a kivándorló kedvező eredmények folytonos élénkiségben tartsák a t. előjáróság e nemes buzgalmit s áldozatkészséget; az értelmesség s javulás eszközlőire kegyes szemekkel tekintő Isten áldása legyen az idő követelményeit ily bőlesen felfogó s életbeléptetni lankadatlanul törekvő világi s egyházi férfiakon s számukat hazaaszerte minél előbb sokra nevelje! Valóban oly sok égető kérdéseink közül aligla van vagy egy égetőbb, mint az országszerte meg most is oly megfoghatatlan közönyösséggel hanyagolt nőnevelés kérdése, a leendő anyák, a minket nyomban követő újabb nemzedék legelső nevelőinek nevelési kérdése, mely egy a családi, mint a családokból alakult országos, boldogság vagy boldogtalanság legfőbb tényezőit foglalja magában. E fontos kérdés megoldására jótékonyan hatható e legelső erőlyesebb lépéshez, kolozsvári ref. egyházunk e kezdeményezéséhez szívünk mélyéből szerencsét kívánunk. A tanítás az újjá vált ó-iskolában jövő hó szeptember 1-jén kezdődik.

— Külhoni levelezőnkől f. hó 12-dikről következő közleményt vevünk: „Egy magyar urnó, pár évvel ezelőtől Mannheimon keresztül utaztában, a Pfaltzer Hof vendéglőben volt szállva, hol is szobájában egy arany emlékpénzt (medaillont) felede. Ez mai napon kezemhez jött; alakjáról ítélve tulajdonosnője előtt rendkívüli beccsel kell hogy birjon. Felkérem tehát a magyar lapokat, szíveskedjenek ezt közbírré tenni, azon hozzáadással, hogy az emlékpénz két oldala tartalmának megnevezése után a genfi postahivatalhoz intézett bérmentes levél által — az elvesztettnek tartottat kézbesíteni sietend N. K. Kam.”

— Egy ministeri kibocsátvány folytán a gymnasium egyik osztályában sem lehet 50-nél több tanítvány. Hol a tanítványok száma e maximumot meghaladja, párhuzamos osztályokat kell állítani.

— A katonai szolgálat alóli váltásdíj, mint tudjuk, évről évre s nem bizonytalan időre határozatik meg. A következő 1858-iki évre a mult évi váltásdíj — 1500 ft — meg van tartva, a f. é. jul. 18-ki m. ministeri rendelet által.

Gabona ár. Auguszt. 20-ról 1857. Bécsi-mérőjét p. p. Tiszabúza 3 frt 24 kr. Egyébúza 2 frt 20 kr. Rozs 1 frt 32 kr. Árpa 1 rtf 34 kr. Zab 1 frt 12 kr. Törökbuza 1 frt 38 kr.

Ö es. kir. Apostoli Felségének körútja.

Buda, aug. 14. (este 7 órakor). Ma Ö es. k. Apostoli Felsége reggeli 5 órakor Veszprémből elindult s a budai közgazgatási terület határán b. Auguszt. aelnök, a hatóságok főnökei, továbbá egy küldöttség által fogadtatott; 8 órakor Székesfejervárnál kivonult a gróf Wallmoden vértesezere; 9 óra táján beért Ö Felsége a városba, mely ünnepileg díszítve, az Uralkodó szívélyes fogadásában az eddig látogatott városok egyikeként sem maradt mögötte. Számos bemutatások és audientia után ünnepi vacsernye volt a székesegyházban, azután hosszabb körjáratban a hivatalok, jótékony intézetek és börtönök legmagasb megsemlélése következett; 3 órakor udvari ebéd, mely után Ö Felsége az ottani lövöldét, továbbá egy népműnepet legkegyelmesebben látogatásával szerencsétlenül méltóztatott.

Buda, aug. 15. Székesfejervár lakosai versenyeztek, hogy egymást az Uralkodó iránti hű ragaszkodásban felülmulják. Folytatva a legmagasb utat Ö Felsége Moórót jelenvolt az isteni tiszteleten, azután az Ura szolgálatában elesett gróf Lamberg altbgy koporsójánál imát végzett. Az ujonnan alakított kishéri katonai ménest Ö Felsége több órai figyelemre méltánit kegyeskedett; e helyen udvari ebéd volt. — Szönyvél a komáromi várparancsnok, gr. Attems aelnök a hatóságok főnökeivel várta Ö Felséget, a vár ágyulovékkal tevé üdvözlét, a díszített pályaudvari beláthatlan néplémege lepte el, melynek legőszintébb áldáskívánatai közt Ö Felsége a győri vaspályán Laxenburgba visszaindult.

Ö es. kir. Apostoli Felsége f. hó 16-án reggel Laxenburgba szerencsésen megérkezett, honnét f. hó 23-án ismét legmagasb magyarországi körútját Pozsony felé folytatandja.

K Ü L F Ö L D.

Megjelent egész terjedelmében Palmerston lordnak az Osborneban eszközölt kiegyenlítés, illetőleg az alsóház 11-ki ülésében tett nyilatkozata. Összehangzik az a már közölt távirati sürgönyvel. Anglia csatlakozik Franciaországhoz, s a más három hatalomhoz a moldovai választások megsemmisítését érdeklő kérdésben; Ausztria valószínűleg követni fogja Anglia nyomát, s a Porta sem késédk hat hatalmassággal nyilvánított kívátnak engedni, a Stambulban történt dolgokat illetőleg,

Palmerston szembeötlőleg igyekezett oly szint adni előadásának, hogy elhitesse azt, miként a legkisebb egyenetlenség sem fordult elő Franciaország és Anglia között. A távirai sürgönyök bonyolultságának, s a török tisztviselők rendetlenségének tulajdonítandó az egész villongás. Ezeknél fogva történtek meg a választások Moldovában a választási fermánt értelmző okmányok nélkül tekintetbe vétele nélkül. A tiltakozó négy követ a köznézetet fejezte ki, csak hogy nem kellett volna elszigetelten föllépniök, az angol és osztrák követekkel előleges egyetértés nélkül. A nemes lord ezen előadása után azt hinné az ember, mintha Redcliff lord és Prokesch báró semmit se ohajtottak volna inkább, mint követ-társaikkal karöltve járni, s neheztelésök csak onnan eredt volna, hogy minden nélkülök történt. Sőt ellenkezőleg, mint minden tudja, korántsem a tevékenység hiánya az, a mit e két diplomatának szemére vehetn.

Elég az, hogy lord Palmerston egész nyíltsággal jelenté ki a nemzet képviselői előtt: miképp ez ügyben teljesen megegyezett a francia kormányval, minnek eredménye az lön, hogy kétségkívül első tekintetre elég ok látszott lenni a törvénytelenségek fölfedezésére, hogy ha bár ezek nincsenek is bémizonyulva, a Porta érdekében mégis kívánatosak tegyék, hogy a választási jegyzékek megvizsgáltassanak, hogy ezek összhangzába hozassanak a fermánnal, s ily alapon történjenek az új választások. sat.

Palmerston nem tett szót arról, hogy a stambuli vizsály eligazítására specialis értekezlet fogna összehívatni; de előadása folytán nincs is rá szükség az osbornei egyezmény után. Arról sincsen szó, mintha Angliának a választások megsemmisítése körül tett engedményeért — cserében Franciaország a fejedelemségek uniójának sürgetésétől ellállana, vagy hogy a „Times” némely szavaiból ítélve, Anglia az unio ellenzéséről lemondott volna. Ausztria legalább, annyi bizonyos, ezentul is folyvást szilárdan álland az unio ellenzése mellett. Legújabb párisi sürgöny szerint auguszt. 14-ről Ausztria az új választásokba is csak oly módon egyezett bele, hogy az eddigi választások érvényességét fentartja, s új választási módot ajánl a czél elérésére.

A francia kormány hírszerint, Osborneban azon engedményt is tette volna az angol kormánynak, hogy a dunai fejedelemségek ügyében majdan összeülendő congressuban, egyedül a francia, angol, orosz, osztrák és török meghatalmazottak határozának mint valódi nagy hatalmasságok. Poroszország és Szardínia mint jelentéktelen ficzkók kimaradnának. Így aztán Franciaország kevesebbbségben lenne ez ügy tárgyalásánál, s ebből állana az unioról való lemondása.

Nem lehet állítani, hogy Angliának ez egész ügybeni eljárása Ausztriának fölöttébb igen tetszenék. Mint mondják, Anglia az osbornei találkozásnál fogva teljesen megnyugtatra érezvén magát, hogy Franciaország nem fog Oroszországgal szövetségre lépni, megváltoztatta volna Ausztria iránti politikáját. Ez egyébiránt nem igen látszik valószínűnek.

A chinai ügy is hírszerint tanácskozás tárgya volt az osbornei értekezleten, s abban történt a megállapodás, hogy ha Elgin lord és Gros báró a pekingi udvarból kellő kiegyenlítés nem nyernek, Anglia és Franciaország közös erővel fognak föllépni. — A Londonban lévő menekültek ügye érintve sem volt Osborneban; vagy ha igen, nagy titokban. A nápolyi és görögországi ügyekben is teljes egyetértés nyilvánult, mondják, az angol és francia kormányok között Osborneban, s ez idő szerint a nápolyi vizsály megszűnése iránt még nem lehet remény.

Talleyrand báró is méltónak lön arra ítélve, hogy a becsületrend középkeresztésévé neveztesse.

A Napoleon névnap alkalmával (aug. 15-én) 1142 egyén kapott Franciaországban amnestiát.

Morlot bibornok és párisi érsek Franciaország főalamiznásává lön kinevezve.

— Orosz kútfők által közölt orosz győzelmek ellenében Stambullól aug. 6-ról írják, hogy Shamyl az oroszoktól Daghestan egy részét ismét visszafoglalta. Kislar (Istelar) és Derhend között a közlekedés meg van szakasztva. Shamyl hát egész prózáilag veszi a dolgot, míg az oroszok költeményeket kóholnak, s a Kaukaszról egész a kaspi tengerig vígan fűtyörész, ha ezt prófétai jelleme megengedi.

— Tibaldi Uj-Caledonia szigetére fog deportáltatni. Hogy a semmitűszékhez fellebbezte volna ügyét, nem való.

— Rayneval, francziateljhatalmukövetRómában, azon utasítást kap'a, hogy az egyházallamban üdvös reformokat léptessen életbe.

— Mazzini nem akar felhagyni a szőcsaplársággal, s már is neveltségessé kezd válni e jellemzőségére mutató sokbeszédűsége miatt. Az „Italia del Popolo”-ban megjelent két cikke elkoboztatott, de a harmadik már szabadon jelenhetett meg, annyira ártalmatlannak kezdik tartani a nagy szájböst. Mazzini kikel azok ellen, a kik barátainak, de lanyháknek tekint, s a turini parla-

ment baloldali padjain ülnek. Ismerik, mondja ellenök panaszosan Mazzini, a bajokat, az ország sebeit, és sohajtoznak azok felett, de nem értik, nem ismerik Italia ohajlásait, reményeit, elrejtett erejét; hisznek a jövőben, de nem az emberi hatalomban, hogy a jövőt saját kezeikkel alapítanák meg. Szeretik hazájukat, de csak lágy-melegen. Bizonyos határok átlépésére nincs bátorságuk. Tenni — ugymond — ez legyen jelszó; csak tegyünk, s a többitől ne gondoskodjunk!!!

UJ P O S T A.

Az angol lapok nem akarnak tudni Palmerston vere-ségéről az osbornei értekezleten, bármint ujjongja-nak is a francia lapok az ő Caesarjok veni vidi yi-ci-je fölött. „A Globe“ szerint, igen csalódnak, a kik azt hiszik, hogy a brit kormány föl hagyott volna eddigi nézetével „a fejedelemségek jövődjének rendezésére nézve.“ Így az „Observer“ aug. 16-án írja, hogy még azon esetben is, ha a Moldovában történt választások megsemmisítették, az unio azzal nem sokat nyerne.

A Dunafejedelemségek kérdésében előttünk van lord Clarendonnak a felsőházban tett nyilatko-zata is. Bár az egészben véve egyezik is, a Palmerston-éval, közlendőnek véljük még is e következő szavait: „Hosszas megfontolás után azon eredményre jutott a kor-mány, hogy habár a moldovai választás meg nem viz-sgáltatott, és semmi oly bizonylat nem lön felhozva, a mi miatt érvénytelennek lehetne mondani valamely választást Angliában, — mégis első tekintetre elegendő bizonyíté-
kok forognak fen ama választások törvényellenességére, hogy a kormány feljogosultnak érezze magát, azoknak megsemmisítését ajánlani. A porta függelenségét nem fogja sérteni, ha az összes hatalmak kívánatahoz alkal-mazza magát. Hogy úgy tánczoljon a porta, mint neki az europai concert fujja.

Az alsóház aug. 14-ki ülésében Palmerston ujra nyilatkozott a Sue z-csatornára nézve, ártalmasnak mond-ván azt Angol és Törökországra nézve. Russell lord megjegyzi: Anglia és Ausztria megígérték a portának, hogy azt minden következmények ellen védendik, ha a választások megsemmisítését meglagadná. Palmerston kitérőleg felelt.

A francia lapok egy furcsa manővert követnek An-glia irányában. Nagyítják, a lehető legfeketebb színekkel festik annak bajait, ezáltal azt akarván John Bullnak értésére adni, hogy engedje Napoleon Lajost egé-szen szabadon gazdálkodni Európában s támogassa őt mindenben; ekkor aztán alkalmasint Angliát is szabadjára hagyják Ázsiában, sőt valamennyire tán segítik is.

Aug. 14-kén a Louvre megnyitására beszé-det mondott a császár. Az épületnek — ugymond — jövőre „nemzeti emléke“ nevet kell viselnie, minthogy a francia nemzetnek minden kormánya dolgozott annak elkészíté-sén. „Az emlékek történelmének is megvan a maga philo-sophiája“ — mond a császár.

Aug. 16-kán a Napoleonnapi jó rendben folyt le, csak hogy szakadatlanul esett.

Párisból aug. 17-kén táviratozzák: A francia császár és császárné Biaritzba elutaztak. A persa Sah a császárnak II. Abbas kardját küldé meg ajándokul.

Bécsi Bőrsz. Aug. 18-án Erdélyi urb. pap. 80/100 Magyar urbéri pap. 80/100 Nemzeti kölesén 84/100 Arany pénz 7/10 Ezüst 5.

Tulajdonos és felelős szerkesztő: BERDE ÁRON.

HIVATALOS HIRDETÉS.

(1—3)

HIRDETMÉNY

a földtehermentesítési kárpótlási tőkék kirendelése tárgyában.

A szásvárosi cs. k. kerületi törvényszék részéről a földtehermentesítési országos bizottságtól átkérve 1857 július 11-ről 5840 számú alatt kelt jogérvényes felszámítási határozat folytán, szásvárosi Keresztés Károly ur részére a megszünt urbéri szolgalmányok kárpótlásául, a N Rá-poltan, K. Rápoltan és Válya Márén 13 telkekből, teendő 67 hold és 99 ölel után 1347 ft. 33 kr. pp. tőkeösszeg, és 235 ft. 52 kr. pp. járó és kezdő kamathátralék, 1858 januárius 1-jétől nem-különben Horváth József és idősb Holaki Ferencz uraknak Kis-Halmágyan volt 205 telkekért te-
endő 537 holdak és 1354 2/3 ölel után 12,549 ft. 42 1/2 kr. pp. tőkeösszeg, 2248 ft. 17 3/4 kr. pp. járó és kezdő kamathátralékával előlegesen utalványítván, a kárpót-lási tőkék kirendelésének teljesítése végett eljárás ezennel megnyitatik. Erre nézve hirdetményi határidőül 1857 október 1-étől és tárgyalási határidőül pedig 1857 december 4-kén d. e. 9 órá-ra oly megjegyzéssel tűzték ki, hogy a hirdetményi határidő elmulasztása és a tárgyalási határidő-ről elmaradás ellen, az előbbi állapotban visszahelyezés meg nem engedhető. Ehez képpst felszólítanak:

1-ör. Azok, kik az elősorolt kármentesített jöszágok vagy jogokrai igényeket az 1853-dik évi május 29-kén kelt, nyiltparancs főbirod. törvénylap 100. sz. engedélyéhez képpst az 1854 augusztus végével lejárt egy évi határidő alatt bíróság érvényesítették, hogy az iránt magokat igazolják.

2-ör. Azokat, kiket az idézett nyiltparancs engedélyéhez képpst a visszaváltási jog érvénye-sítése végett még hosszabb határidő illet, — hogy ezen igényt okiratokkal támogatva jelentsék be, vagy magokat a per megindítása iránt igazolják.

3-ör. Azok, kik a kárpótlási tőkére, vagy annak kamataira igényt más jogcimből támasz-tanak, — hogy ebbéli jogait érvényesítsék.

4-ör. Azon hitelezők, kik követeléseiknek 1856 évi mártius 1-je előtt eszközölt bétáblázása folytán a kármentesített jöszág elsőbbségi jogokat nyertek, — és a kárpótlási tőkéből kielégítés-hez igényt akarnak formálni, ezen igényt jelentsék be, — megjegyezve, miszerint ebbeli igazol-lásuknak és bejelentésüknek a fentebb kitűzött hirdetményi határidő alatt a bejelentő és minden eset-rei hitelesített felhatalmazvánnyal ellátandó képviselőjének vezeték és kereszt neveik és lakáshelyük pontos föladása mellett annál bizonyosabban szükség megtörténni, mivel ellenkező esetben mindezen személyek a kárpótlási tőke kirendelése iránti tárgyalásból ki fognak rekesztetni, s az 1. 2. 3-ik pontok alatt kijelteknek csupán az tartatik föl, hogy utalvány jogait csak az ellen érvényesíthessék, kiknek a kárpótlási tőke s kamatai huzásai joga e tőke kirendelése iránti tár-gyalásnál elismertetett.

Végre azok, kik a fentebb meghatározott igazolásokat, vagy bejelentéseket a hirdetményi határidő alatt benyújtatották, ezennel felhívának, hogy a kárpótlási tőke kirendetése végett tár-gyalásra a fent kitűzött tárgyalási határidőn ezen bíróság előtt személyesen vagy törvényes meghatalmazottjaik által annál bizonyosabban jelenjenek meg, mivel különben ugy fognak tekin-tetni, mintha semmi igazolást vagy bejelentést nem nyújtottak volna be; egyuttal értesítetnek az illetők, hogy a fennmeltet tárgyaláskor a földadóra nézve ideiglenileg felállított országos bizott-mány által utalványos kitűzött tőkére is figyelem fog fordíthatni, és hogy mindazon hi-telezők, kik bejelentéseket elmulasztottak, minden ebbéli igényüket a fennmeltet császári nyilt-parancs 25-ik §-sa 4-ik szakában elősorolt megszorítások mellett elvesztendik.

A hirdetményi határidő alatt beérkezendő igazolások és jelentségek, — ugy szintén a lejárt vagy teltét felmondható adósságoknak a kárpótlási, tőkére utalása iránti kérvények a hivatalos órák alatt az irodában megtekinthetők lesznek.

Szásváros, július; 25-dik 1857.

A szásvárosi cs. kir. kerületi törvényszék üléséből.

MAGÁN HIRDETÉSEK.

(240)

3713. — 1857.

Bor-árverés.

A nagyváradi cs. k. országos törvényszék által közhírré tették: miszerint a n. váradi Stern József csödtömegéhez tartozó, mintegy 460 — 1856 évi termésű, ausztriai akó bor, a tö-meg-gondnok és a hitelezői választmány kérel-méhez képpst, létezősok helyén, Kola Gábornak a n. váradi hegyen levő pinczéjénél, f. 1857 évi september 1-jén d. e. 8 órakor tartandó nyilvános bírói árverés útján, a venni szándékozók tetszése szerént mennyiséget készpénz fizetés, vagy a nagyobb mennyiséget vevők részére meg-állapított, s a n. váradi cs. k. országos törvény-szék 5 sz. a. szobájában megtekinthető feltételek és becsú — ár mellett, a legtöbbet ígérőknek el-fognak adatni.

Cs. k. országos-törvényszék, N. Várad, augusztus 3. 1857.

URAY ÁBRAHÁM, figyelő s. k.

(1—3)

(242)

Haszonbérbe adandó jöszág.

Kolozsvártól két órányi távolságra fekvő, mintegy 600 hold területű, hajdan gróf Mikes Kelemen-féle, részjöszág

AJTONBAN.

a jövő 1858-dik év januárius 1-ső napjától kezd-ve, több évekre haszonbérbe adandó.

Bővebben értekezhetni a tulajdonossal Aj-tonban, Kolozsvárt pedig ügyvéd Szentiványi Ferencz urral, külső-szénntca, 49. szám alatt.

(239)

(2—3)

Ügyvédi h iradás.

Jog- és bölcsészettudor Grünwald Sándor cs. k. ügyvédi irodája található Brassóban, klastrom-utca 15 sz. alatt (a Brennerberg ház-ban) az első emeleten.

(212)

Valódi schneebergi

N Ö V É N Y - A L L O P

mell- és tüdőbántalmakban szenvedőknek,

orvosi rendszabály szerint a leghasználatos friss növényekből sajtoltva WILHELM FERENCZ neu-
kircheni és BITTNER GYULA gloggnitzi gyógyszerészek által készítve.

Ára 1 üvegcének használati utasítvánnyal együtt 1 frt. 12 pkr.

Két üvegcének kevesebb nem rendelhető meg.

Két üvegcse bepakolásáért ládácskába 10 kr. pp. számítatik.

☞ Megrendelések, a díjak bérmentes beküldése után azonnal gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

A f ő r a k t á r

BITTNER GYULA

gyógyszerésznél létezik Gloggnitzban.

T o v á b b á: Kolozsvárt: Wolff János gyógyszerésznél; Brassóban: Gyertyánffy; Tordán: Welts Sámuel; és Wolff G. gyógyszer. M.-Vásárhelyen: Braun József és társánál; Aradon: Phobst F. J.; Temesváron: Kraul János; Lugoson: Arneld József; Verseczen: Carnass J.; Pancsován: Graff W. K. gyógyszer; Kubinyban: Czitzkavstó Balázsnál.

(4—6)

(10)

(18—40)

M O I I SEIDLITZI POR.

Az utolsó párisi világkiállításán a hivatalos Wiener-Zeitung szerint minden hasonló házi orvosszerek felett **egyes-egyedül** méltott **jutalom-médallere.** s a nemzetközi bíróság ezen souverain ítélete által megczáfolhatlan bizonyítvány van adva arról, hogy ezen készülmény minden kül- és belföldi ily-szerű készülményeket jóságával és becsességével felülmul.

Egyedüli központi szállító raktár: Bécsben a Gólya czimerű gyógyszer-tár, „Tuchlauben, a Wandl-hotellel szemben.“

Egy bepecsételt satul ára: 1 ft. 12 kr. p. p., a melyhez pontos haszná-lásmódi utasítás van mellékelve, különböző nyelveken

Főraktár Kolozsvárt: RITTER TRAUGOTT özvegye gyógyszer-tára, b. Monostorutczában, Szásvároson SPECH gyógyszerésznél, Besz-terczén SZONGOTT, Déván BÜCHLERNÉL.

Ezen Seidlitz-porok, melyeket mindenütt számtalan példák és hoszszas ta-pasztalat oly hasznosnak talált, hogy azok hirtelen a birodalom határait túlszár-nyalta. Hogy MOLL-féle Seidlitz-porok minő gyógyszerővel bírnak jelesen a gyo-mor-bajokban és szorulásokban, hogy minő segélyt nyújt a májbajok-ban, szorulásokban, aranyérben, szédülésben, szivdobogásban, vértolulásban, gyomorgörgésben, nyálkakórásban s különböző női betegségekben, azt megállá-pított tények bizonyítják, és számtalan ingerlékeny személyeknek nyújtott lénye-ges könnyűlést és új tetterőt ezen szerek okos használata.

Ugyan ott mindig kapható: Csuka-máj olaj (Darrsch Leberthran-öhl).

(241)

STEIN JÁNOSnál Kolozsvárt és WITTICH JÓZSEFnél Maros-vásárhelytől kapható:

Galletti J. G. A.

EGYETEMI VILÁGRAJZA.

v a g y

földirati, államtani és történelmi ismerettár,

m i n d e n

ország földiratai, statistikai és történelmi rajzával,

m e l y b e n

fekvése, nagysága, népessége, legnevezetesebb városai, alkotmánya és nemzeti hatalma, továbbá régebb és újabb történelmének vázlata foglalatik.

Második, teljesen átdolgozott és tetemesen bővített kiadás.

T a r t a l m a:

I. Csillagászati földrajz, vagy a föld mint égi test,

II. Természeti földrajz, vagy a föld mint természeti test,

III. Politikai földrajz, vagy a föld mint emberek lakhelye.

Az első (dr. VÁLLAS ANTAL tollából folyt) magyar kiadás felhasználása mellett, az utolsó (tizenegyedik) eredeti kiadás nyomán s a legjobb források szerint átdolgozta.

Dr. FALK MIKSA.

40 fametszvényvel és 21 színezett térképpel, ára 8 ft. p. p.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda nyomdájában.